

ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิตชาย
ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2533

นาง มยุรี จิรวินิชย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

สาขาวิชาเวชศาสตร์ชุมชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

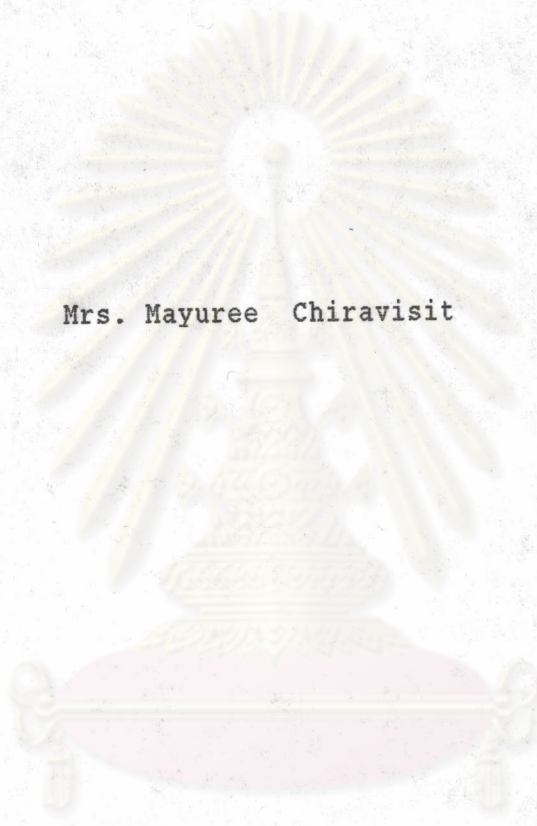
ISBN 974-578-671-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017429

i 10313266

KNOWLEDGE, ATTITUDE, AND BEHAVIOR OF SMOKING AMONG MALE
STUDENTS IN CHULALONGKORN UNIVERSITY 1990

Mrs. Mayuree Chiravisit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Medicine

Department of Preventive and Social Medicine

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-671-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม การสูบบุหรี่ ของนิสิตชาย
 ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2533

โดย นาง มยุรี จิรวินิชฎ์

ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์นายแพทย์อองอาจ วิพุธศิริ
 รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงทังสณี นุชประยูร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับ
 นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์นายแพทย์ไพบูลย์ โฉกข์สุนทร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์นายแพทย์อองอาจ วิพุธศิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงทังสณี นุชประยูร)

..... กรรมการ
 (ศาสตราจารย์นายแพทย์ชัยเวช นุชประยูร)

มยุรี จิรวินิชย์ : ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนิสิตชาย
ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2533 (KNOWLEDGE, ATTITUDE, AND
BEHAVIOR OF SMOKING AMONG MALE STUDENTS IN
CHULALONGKORN UNIVERSITY 1990) อ. : รศ.นพ.องอาจ วิพุธศิริ,
รศ.นพ.ทศสณี นุชประยูร, 110 หน้า. ISBN 974-578-671-3

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษา ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการ
สูบบุหรี่ของนิสิตชายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2533 โดยใช้แบบสอบถามตอบ
ด้วยตนเอง จำนวน 4,525 ชุด และได้รับคืนจำนวน 3,600 ชุด คิดเป็นร้อยละ 79.55
จำนวนนิสิตชายที่ตอบแบบสอบถามคิดเป็น 50 % ของจำนวนนิสิตทั้งหมด

ผลการวิจัย พบว่า นิสิตชายมีอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 15.1 คณะที่มีอัตรา
การสูบบุหรี่สูงสุดคือ คณะนิเทศศาสตร์ (ร้อยละ 30.7) อัตราการสูบบุหรี่จะสูงขึ้นตาม
ชั้นปี อายุ และสูงที่สุดอายุ 24 ปี (ร้อยละ 28.8) เหตุผลสำคัญที่ทำให้นิสิตเริ่มสูบบุหรี่คือ
ต้องการทดลองหรือเรียนรู้ (ร้อยละ 33.0) เหตุผลสำคัญที่ทำให้นิสิตที่เลิกสูบบุหรี่แล้วกลับ
มาสูบบุหรี่อีก คือ เพื่อดับทุกข์หรือความกลัดกลุ้มใจ (ร้อยละ 27.7) เหตุผลที่นิสิตกลุ่มที่ไม่
เคยเลิกสูบเลยนับแต่เริ่มสูบบุหรี่ คือ บุหรี่ช่วยดับทุกข์/ความกลัดกลุ้มใจ (ร้อยละ 15.4)
และว่างไม่มีอะไรทำ (ร้อยละ 15.4) ส่วนเหตุผลสำคัญที่ทำให้นิสิตที่เคยสูบและ เลิกสูบบุหรี่
ได้คือ กลัวอันตราย (ร้อยละ 30.1) นิสิตกลุ่มที่ไม่สูบบุหรี่และไม่เคยสูบบุหรี่มาก่อนไม่ได้ให้
เหตุผลอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ เพียงแต่ไม่เคยอยากลอง (ร้อยละ 37.0)

การวิจัยยังพบว่ากลุ่มนิสิตที่ไม่สูบบุหรี่ มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ เรื่องของบุหรี่
สูงกว่ากลุ่มนิสิตที่สูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) ส่วนในด้านทัศนคติสรุปได้ว่า
นิสิตกลุ่มที่สูบบุหรี่มีคะแนนเฉลี่ยในทางลบสูงกว่ากลุ่มไม่สูบบุหรี่ และ กลุ่มที่ไม่สูบบุหรี่มีคะแนน
เฉลี่ยในทางบวกสูงกว่ากลุ่มที่สูบบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) และยังพบว่า
กลุ่มวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยในเรื่องความรู้ และทัศนคติที่ถูกต้องสูงกว่ากลุ่มอื่น
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
สาขาวิชา เวชศาสตร์ชุมชน
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต มยุรี จิรวินิชย์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ. องอาจ วิพุธศิริ
ทศสณี นุชประยูร

MAYUREE CHIRAVISIT : KNOWLEDGE, ATTITUDE, AND BEHAVIOR OF SMOKING AMONG MALE STUDENTS IN CHULALONGKORN UNIVERSITY 1990. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. ONG-ARJ VIPUTSIRI, ASSO. PROF. THASSANEE NUCHPRAYOON. 110 PP.

The objective of this survey is to study knowledge attitude and practice of smoking among male students of chulalongkorn University. Self-administered questionnaires were distributed to 4,525 male students of all faculties in the academic year of 1990. A total of 3,600 returned questionnaires was equal to nearly 50 % of all male students in chulalongkorn university.

It was found that the prevalence of smoking among male students was 15.1 % . The highest smoking rate was observed in communication arts students. The rates of smoking were increased as the classes and ages are higher and the rate was found highest in either the 4th years students or at the age of 24. Major factor influencing the beginning of smoking habit was to test or learn about (33.0 %). The factor which had the great impact on resuming smoking after quitting was to calm down the sadness and worrineses (27.7 %). Reasons for never quitting smoking were that it helped calming down sadness, worriness and also served as a mean to use free time (15.4 %). Major factor for not returning to smoke after quitting and among those who wear non-smokers, were the fear of health hazardous effect (30.1 %) and having no desire to try (37.0 %).

It was discovered that average score on knowledge of non-smoking students was statistically higher than those of smoking students ($p < .01$). Average score of attitude of smoking students was statistically higher than that of the non-smokers ($P < .01$). There is statistical difference on knowledge and attitude among the Sciences-student group, the Social groups and Science-social group ($P > .05$).

ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

สาขาวิชา เวชศาสตร์ชุมชน

ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต *มยุระ ชีรวสิริ*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ดร. อังกรวิภา*

ลายมือชื่อคณบดีที่ปรึกษา *ดร. อังกรวิภา*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์นายแพทย์ อองอาจ วิพุธศิริ อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงทัศนีย์ นุชประยูร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และนางสมรัตน์ เลิศมหาฤทธิ์ ซึ่งท่านเหล่านี้ได้ให้ คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆในรายงานการวิจัยและข้อคิดเห็นต่างๆ ของการวิจัยด้วยดีตลอดมา

นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ

1. รองศาสตราจารย์นายแพทย์ไพบูลย์ โฉมสุทร หัวหน้าภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
2. ศาสตราจารย์แพทย์หญิงเต็มศรี ชำนิจารกิจ
3. ศาสตราจารย์นายแพทย์ประกิต วาทีสาทกภิต
4. รองศาสตราจารย์นายแพทย์ไพบูลย์ สุริยะวงศ์ไพศาล

ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำทางด้านสถิติ ด้านข้อมูล เนื้อหา ต่างๆ เกี่ยวกับบทที่ เป็นอย่างดี

และ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับ เงินทุนมาจากทุนรัชดาภิเษก สมโภช ของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณ ณ ที่นี้ ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฐ

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามของการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ทั่วไปของการวิจัย	6
วัตถุประสงค์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	7
กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	9
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	10
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	10
ข้อจำกัดในการวิจัย	10

บทที่

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
--------------------------------	----

	หน้า
บทที่	
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	21
รูปแบบการวิจัย	21
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	21
ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	22
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล	24
สถิติที่ใช้ทดสอบ	25
การวิเคราะห์ข้อมูล	25
การประเมินความรู้ และทัศนคติ	26
บทที่	
4. ผลการวิจัย	28
หมวดที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน	29
หมวดที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับนิสิตสูบบุหรี่ ไม่สูบบุหรี่...	37
หมวดที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ	49
หมวดที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูบบุหรี่	62
หมวดที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ไม่สูบบุหรี่	71
บทที่	
5. อภิปรายผลการวิจัย	74
บทที่	
6. สรุป	78
สรุปผลการวิจัย	78
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	82

รายการอ้างอิง	82
ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม	89
ภาคผนวก ข. คู่มือลงรหัส	97
ภาคผนวก ค. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	103
ประวัติผู้วิจัย	110

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิตชายที่ตอบ แบบสอบถามจำแนกตามคณะ	29
ตารางที่ 1.2 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิตชายที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามชั้นปีการศึกษา	30
ตารางที่ 1.3 แสดงข้อมูลพื้นฐานของนิสิตชายที่ตอบ แบบสอบถามจำแนกตามลักษณะต่างๆ.....	31
ตารางที่ 1.4 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิตชาย จำแนกตาม ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ	35
ตารางที่ 1.5 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิตชาย จำแนกตามกลุ่มอายุ	36
ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนและร้อยละของการสูบบุหรี่ ไม่สูบบุหรี่จำแนก ตามคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	37
ตารางที่ 2.2 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิตสูบ/ไม่สูบบุหรี่จำแนก ตามชั้นปีการศึกษา	38
ตารางที่ 2.3 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนนิสิตที่สูบ/ไม่สูบบุหรี่ จำแนกตามสถานภาพสมรสของบิดา มารดา	39
ตารางที่ 2.4 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนนิสิตที่สูบ/ไม่สูบบุหรี่ จำแนกตามภูมิลำเนาที่จบการศึกษามัธยมปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่าจากโรงเรียน	40
ตารางที่ 2.5 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนนิสิตที่สูบ/ไม่สูบบุหรี่ จำแนกตามภูมิลำเนาบิดา มารดา	41
ตารางที่ 2.6 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนนิสิตที่สูบ/ไม่สูบบุหรี่ จำแนกตามการพักอาศัย	42
ตารางที่ 2.7 แสดงจำนวนและร้อยละจำนวนนิสิตสูบ/ไม่สูบบุหรี่จำแนก ตามค่าใช้จ่ายต่อเดือน	43

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 2.8 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนนิสิตที่สูบ/ไม่สูบบุหรี่ จำแนกตามแหล่งที่นิสิตได้รับ เงินสำหรับใช้จ่ายต่อ เดือน..	44
ตารางที่ 2.9 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนนิสิตที่สูบ/ไม่สูบบุหรี่ จำแนกตามความ เพียงพอของค่าใช้จ่าย	45
ตารางที่ 2.10 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิตที่สูบ/ไม่สูบบุหรี่ จำแนกตามการ เดินทางมามหาวิทยาลัย	45
ตารางที่ 2.11 แสดงจำนวนและร้อยละของความ เห็น เกี่ยวกับการ อนุญาตนำบุหรี่ต่างประเทศ เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย ในกลุ่มนิสิตที่สูบ/ไม่สูบบุหรี่	46
ตารางที่ 2.12 แสดงจำนวนและร้อยละจำนวนนิสิตสูบ/ไม่สูบบุหรี่ จำแนก ตามกลุ่มอายุ	47
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้ เกี่ยวกับบุหรี่มีส่วน เกี่ยวข้องหรือ เป็นสาเหตุสำคัญของโรค จำแนกตามการสูบ/ไม่สูบบุหรี่	49
ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้ เกี่ยวกับความรุนแรง ของโรคจำแนกตามการสูบ/ไม่สูบบุหรี่.....	50
ตารางที่ 3.3 แสดงจำนวนและร้อยละของคะแนนถูกผิดของความรู้ เกี่ยวกับความรุนแรงของโรค จำแนกตามการสูบ/ ไม่สูบบุหรี่	51
ตารางที่ 3.4 แสดงผลรวมของคะแนน เจลี่ยความรู้ เกี่ยวกับความรุนแรง ของโรค จำแนกตามผู้สูบ และไม่สูบบุหรี่	52
ตารางที่ 3.5 แสดงจำนวนและร้อยละของทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ จำแนกตามการสูบ/ไม่สูบบุหรี่	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.6 แสดงคะแนนเฉลี่ยของความรู้ เกี่ยวกับบุหรีมีส่วน เกี่ยวข้องหรือ เป็นสาเหตุสำคัญของโรค จำแนกตามผู้สูบ/ไม่สูบบุหรี	55
ตารางที่ 3.7 แสดงคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติในด้านความคิดเห็น ที่มีต่อบุหรีในด้านบวก และลบจำแนกตามผู้สูบ/ ไม่สูบบุหรี	56
ตารางที่ 3.8 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย บางประการกับการสูบบุหรีของนิสิต.....	58
ตารางที่ 3.9 แสดงคะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านความรู้ว่าบุหรีเป็นสาเหตุสำคัญทั้ง 4 โรค จำแนกตามกลุ่มคณะ	59
ตารางที่ 3.10 แสดงคะแนน ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านความรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของโรค จำแนกตามกลุ่มคณะ	60
ตารางที่ 3.11 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านทัศนคติจำแนกตามกลุ่มคณะ	61
ตารางที่ 4.1 แสดงลักษณะของผู้สูบบุหรีจำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ.....	62
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิตที่สูบบุหรีจำแนกตาม เหตุผลการสูบบุหรีภายในประเทศ	65
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิตที่สูบบุหรีต่างประเศ จำแนกตาม เหตุผลที่ทำให้ เลือกสูบบุหรีที่ผลิตจาก ต่างประเศ	66
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของ เหตุผลในการ เริ่มสูบบุหรี ของนิสิตตามลำดับ	67
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิตที่ปัจจุบันสูบบุหรีจำแนก ตามความตั้งใจ เกี่ยวกับการสูบบุหรี.....	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิตที่สูบบุหรี่จำแนกตาม อดีตเคย เลิกและไม่ เคยสูบบุหรี่	68
ตารางที่ 4.7 แสดงร้อยละของนิสิตที่สูบบุหรี่จำแนกตาม เหตุผลสำคัญที่สุดที่นิสิตกลับมาสูบบุหรี่	69
ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิตที่สูบบุหรี่จำแนกตาม เหตุผลที่นิสิตไม่คิดจะ เลิกสูบบุหรี่	70
ตารางที่ 5.1 แสดงลักษณะของผู้ไม่สูบบุหรี่ แต่ เคยสูบบุหรี่ จำแนกตามปัจจัยต่างๆ	71
ตารางที่ 5.2 แสดงร้อยละของนิสิตที่ปัจจุบันไม่สูบบุหรี่แต่ เคยสูบบุหรี่ จำแนกตาม เหตุผลสำคัญที่สุดที่ เลิกสูบบุหรี่	72
ตารางที่ 5.3 แสดงจำนวนและร้อยละของนิสิตที่ไม่สูบบุหรี่และไม่ เคยสูบบุหรี่ จำแนกตาม เหตุผลสำคัญที่สุดที่ไม่สูบบุหรี่	73

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 1	แสดงอัตราการสูบบุหรี่ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามอายุเป็นรายปี	48
----------	---	----

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย